

Erreferendumaren espiritua, defentsarik onena

Badirudi oraindik edozer interpreta daitekeela lerro hauek idazten diren urriaren 16 goizean: independentzia aldarrikatuta dagoela edo ez, eta 155. artikulua indarrean dela jada, baina ez. Era batera zein bestera, Kataluniako independentismoak Errepublikak defendatzeko prestatzen jarraitzen du. Nola egin eraginkorren, ordea?

Xabier Letona
@xletona

Urriaren 1ean Katalunian egindako erreferenduma bertatik bertara bizi izan genuenok altxor oso preziatuarekin itzuli ginen gure etxeetara: burmuinak esaten zigun historia liburuetan irakurtzen diren iraultza horietako bat lehen lerroan ikusi genuela; bihotzak berresten zuen burmuinak esandakoa, barnean sentitzen genuena lurrikara emozional baten gisakoa izan baitzen, egunetan gurekin eraman duguna gure etxeetara, lagun artera, lanera eta, ez gutxitan, baita gure ametsetara ere. Erreferendumaren sindromearekin itzuli ginen, ikusi eta sentitu genuenak bahituta.

Gutako askok hala bizi izan bagenuen gertatutakoa, zer sentituko zuten iraultza haren benetako protagonistek? Ha-

rrotasunaz eta poztasunez gain, sekulako indarra. Eurak ziren iraultza haren subjektu eta, gainera, irabazle atera ziren: bototan, zilegitasunean eta kontakizunean.

“Ez duzue egingo” milaka aldiz entzun eta irakurri ondoren –tertulietan mespretxu eta txantxa doinuz egindako iruzkinetik hasi eta Mariano Rajoyren mehatxu doinu krudeleneraino–, katalan independentismoak erreferenduma egin zuen, hiru zutoretan sostengatuta: bat, proiektu independentista argi bat izatea; bi, herriaren indarra, herritar eta instituzioen arteko antolaketa eta erresistentzia baketsuan gauzatua; hiru, tresna demokratiko argi eta garbi bat erabili izana, erreferenduma bera.

Urriak 10

Urriaren 1a horrela sentituta bakarrik uler liteke Kataluniako mugimendua independentistak urriaren 10eko arratsaldeko 19:30ean Legebiltzarreko atean jasotako baldekada ur hotza. Aurreko bederatzi egunetan gertatutako guztiak halako egoera nahasi baten ateak zabal zitezkeela adierazten zuen, baina independentziaren aldarrikapena defendatzera joandako inork ez zuen pentsatuko horrenbestekoa izango zenik.

Kontua urriaren 2tik hasi zen egosten ordea. Urriaren 1aren ondoren, kontaketa elektronikoa emaitzak ofizialki ontzat eman zitezkeen astelehenan edo asteartean bertan, eta handik

Urriaren 1ean erreferenduma egin izana ospatu zuten herritarrek; hortik aurrera ezer ez zela berdin izango oso sustraituta zegoen mugimendu independentistan. Egunotan arrakalak sortu dira, baina ideia horretan sinesten jarraitzen du oraindik.

ARGAZKIA: ANC

bi egunera –Erreferendumaren Legeak agintzen zuen gutxiengoa–, ostegun edo ostiralean, independentzia aldarrikatu. Baina ez zen egin, nazioarteko esparru zabaletan, batez ere Europan, Espainiaren errepresioak gainbeheran jartzen zuen bere irudia eta erresistentzia baketsuak gorantz zeraman Kataluniarena.

Astelehena erabaki zen Independentzia aldarrikapenerako eta, Erreferenduma eta Trantsizio legeak aitzakiatzat hartuta, Auzitegi Konstituzionalak bertan behera utzi zuen osoko bilkura. Bere eskumenak baliatuta, hurrengo egunerako bere agerpena eskatu zuen Carles Puigdemont presidentea, bere kapelutik beste untxi bat aterata.

Nahasmena nagusi

Baina untxirik handiena Legebiltzarrean atera zuen urriaren 10eko arratsaldean. Katalunia independentzia aldarrikatzeko prest esnatu zen eta Bartzelonako kaleetan ikusmina ukitu egin zitekeen. Legebiltzarra Mossoek inoiz ez bezala zaindua ageri zen eta zaintza berezi hori ez zen Parlamenta herritar unionista ultrengandik babesteko; Puigdemonten balizko atxiloketaz hitz egiten zen eta Legebiltzarreko planen artean zegoen parlamentariaren batzuk akaso gaua bertan pasatu beharko zutela; legebiltzarreko langileak hainbat lekutatik aritu ziren sofa-oheak eramaten Legebiltzarrera. Edozer gerta ere, Parlamentuan ziren 1.000 kazetari –horieta-

» Orain arte indarrean inoiz jarri ez den 155. artikulua oso zehazkabea da, nahi denerako aukera ematen dio indarrean jarri nahi duen gobernuari, baina inon ez da azaltzen zein errepresio maila erabili behar den milioi bat edo bi milioi pertsona kaletik ateratzeko

tik 300 atzerritarrak- gertaera horien lekuko izango ziren, tartean lerro hauek idazten dituen ARGIAkoa.

Arratsaldeko 18:00etan zen hastekoa Puigdemonten hitzaldia, baina ordu-bete atzeratuko zela iragarri zen ordua helduta. Era guztietako zurrumurruak laster barreiatu ziren telebista kameren kableekin estropezurik ez egitea zaila zen korridore haietan. Independentzia aldarrikatu behar ei zuen Puigdemontek, eta gero denbora bat utziko zuen el-karrizketa eta negoziatorako, batez ere Europara begira. Eta unea helduta, be-rarengan ohikoa den moduan, hitzaldi ondo atonduaren muinean jaurti zuen erreferendumaren agindua onartzen zuela: “Katalunia estatu independente bat izatea, errepublika forma hartuta”.

Txalo zaparrada kalean, herritarrak pozarren, horrenbeste denbora une honen zain... eta segundu gutxira zaflada: “Solemnitate berarekin, Gobernuak eta nik neuk independentzia aldarrikapena bertan behera uztea eskatzen dugu”.

Hortik aurrera etsipena, nahasmena eta ezkortasuna zabaldu ziren mugimendu independentistan, batez ere lehen orduetan. Arrakalak ikusten ziren jada ordura arteko harresi trinkoetan eta herritarrak beldur ziren ordura arte iraultza egitea ahalbidetu zien arma kuttunaren egoeraz, hau da, batasunaz.

Independentzia aldarrikapena bai ala ez?

Oraindik ez dakigu egiazki independentzia aldarrikatu zen ala ez. Nik neuk ezetz interpretatu nuen lehenbiziko egunetan, Kataluniako hainbat hedabide, pertsona eta mezu entzun eta irakurri ondoren. Baina litekeena da erratuta egotea, egunetik egunera indartzen baita oraingoan ezkutuko arma Puigdemonten ambiguetate kalkulatu dela eta biak interpreta daitezkeela, baietz eta ezetz, nahieran. Bere testuak ematen du horretarako aukerarik, baina gainera, osoko bilkuraren ondoren Junts Pel Sik eta CUPek Independentzia Adierazpenaren testua sinatu zuten Parlamentuko beste areto batean, eta hori bada egiazko independentzia aldarrikapen, zalan-zarako tarterik uzten ez duena.

Bai, independentzia aldarrikatu zen, diote askok: “Nork dio horretarako Parlamentuan bozketa egin behar denik?” edo “Maciak ere berak aldarrikatu zuen 1934an”. ERCKo idazkari nagusi Marta

Puigdemontek bilera eskaerarekin erantzun dio Rajoyri, honek entzungor egin eta independentzia aldarrikatu duen ala ez erantzun dezala eskatu dio berriz, eta ostegunera arteko epea eman horretarako.

» Batzuek European jartzen dute esperantza une honetan, besteek independentzia aldarrikapenean, besteak beste, honek defentsa tresnak ematen dizkielako

» Erreferendumaren iraultzaren espiritutik gertuago egonda samurrago defendatuko dute independentzia; urrunduta, egoera korapilatu egingo zaio Puigdemonti

Rovirak ere esan berri du, “herritarrek bozkatzeko dute independentzia, ez legebiltzarrak”, beraz, baietzak irabazita nahikoa zen Puigdemontek hala adieraztea eta kito.

Bestetik, CUP, ANC eta, besteak beste, PDeCAT edo ERCKo sektore batzuek etengabe egiten diote presioa esanez “aldarrika dezala behingoz” independentzia edo “altxa dezala suspentsioa”.

Inork ez daki zer gertatuko den, baina dagoeneko onartutzat ematen da Espainiako Gobernuak 155. artikulua indarrean jarriko duela, nahiz eta askoren ustez jadanik indarrean den. Nola aplikatuko da baina? Ez dago batere argi, baina errepresio handiz, edo hori saldu nahi da behintzat. Erreferendumean erabilitako biolentzia etorkizunerako mehatxu izan ei zen batez ere.

“KALEKO MOBILIZAZIORIK GABE EZ DA INOR MUGITUKO”

Katalanez CDRak, euskaraz Erreferendumaren Defentsarako Komiteak dira independentziarantzko urratsetan funtzio ezinbestekoa jokatzeko ari direnak: herritarrak auzoko asanbladan elkartu eta Espainiako Estatuaren errepresioari aurre egiteko antolatzea, desobedientzia ekintzak burutzea eta norbanakoek ardurak eta arriskuak beregain hartzea. *Enpapelem* kanpainaren bidez baietzaren alde egin zuten, eta ilegalizatutako erreferenduma praktikan egitea lortu zuten, asteburu osoan eskolak okupatuz eta bozkakutxak beren gorputzekin babestuz.

Estitxu Eizagirre Kerejeta

@eeizagirre

ARGAZKIA: PAH_SABADELL

Urriaren 10eko Puigdemonten “independentzia aldarrria bai baina ez”-en ostenan zer? Errepublikaren Defentsarako Komite bihurtzea erabaki dute, Sabadellen urriaren 14an 100 CDR inguru elkartuta. Urriaren 11n, baldekada ur hotzaren biharan, elkartu gara Graciako Lesseps plazan auzoko CDRetako bateko kide Mariarekin. Berak kontatu digu nola hasi ziren lehen asanblada hauek antolatzen, herri eta auzoetan, uda aurretik. Horieta asko ezker independentistak bultzatu zituen, horretarako eskuera zituelako urteetako aldarrikapen sozial eta independentistak, autoantolaketarako gaitasuna, kalea lantzeko kultura, jende sare bat... Hasierako CDR horiek dinamika gero eta handiagoa eta serioagoa hartu zuten, ikusi zutenean erakunde publikoek onartutako urratsak

egikaritzeko eta egoki burutzeko, kaleko antolaketa ezinbestekoa izango zela: “Hasieran asanbladak jende gutxi osatuak ziren, baina erreferendumaren aurreko asteetan Estatuaren errepresioa handitu zen, eta ondorioz, gero eta jende gehiago etortzen hasi zen, sekula auzoko ekintzetan edo manifestazioetan ikusi gabeko jendea ere bai eta ardurak eta arriskuak hartzen hasi ziren, esaterako, kartelak itsasten eta etxera eramaten... asko baloratzen dugu desobedientzia olatu hau”. Erreferenduma izan zen desobedientzia ekintza nagusia, eta egun horretan ikusi zen CDRetan aurreko hilabeteetan egin zen lanketaren emaitza, herritarren ahalduz erabatekoa.

Egitura paraleloak, autonomoak eta koordinatuak

CDRetan asko landu zuten erantzun bakeetsuak ematea, eta bakoitzaren denborak errespetatzea: “Gure indar nagusia kaleko mobilizazioa da eta ez genuen bidean jendea galdu nahi, egoera oso gordinei aurre egin nahi ez zela. Denok sentitu gara eroso aukeratzeko poliziaren aurrean noraino iritsi eta horrek indartsu egin gaitu”. Lanketa orokor hori CDR guztietan egin zuten, eta ondoren, eskola bakoitzean eman zuten erantzun zehatza “espontaneoago” antolatuta zuten, bakoitzak bere eskolan “guk, esaterako, larunbata gauean, bezperan”. Telegram bidez bideratu zituzten CDRetako beharrak: halako eskoletan jende gehiago behar da...

CDRen asanbladak irekiak izanik eta segurtasuna zaintzeko, erreferendumaren logistikaz ez zen hauetan hitz egiten. Hori beste egitura paralelo batek eraman zuen.

“Legeak aldatzen dira desobedientziatik eta kaletik”

“Laburtzeko, aste batzuk izan dira mobilizazio eta autoantolaketa handikoak, Kataluniako Gobernua gaitu dutenak, ezkerretik eta aurrerantz, gure ustez. Horregatik, astearteko adierazpenak frustrazio handi xamarra eragin zuen. Guk uste dugu, legeak aldatzen direla desobedientzia herrikoietik. Horregatik antolatu genituen aurreko egunak, eta horregatik defendatu ditugu kaleak hainbeste denboran, eta orain Kataluniako Gobernuari presio egiteko antolatuko gara: aplikatu dezala independentzia adierazpena. Kaleko mobilizazioa izan da gure indarra, horrek ekarri gaitu honaino. Mobilizazio hau gabe Kataluniako Gobernua ez litzateke hain urrun iritsiko. Aurrerantzean ere kaletik presioa egin ezean, ez da inor mugituko Katalunian, ez kanpoan. Ikusi beharko dugu zein izango diren hurrengo mugimenduak, bai Espainiako Gobernuarenak eta Kataluniarrenak eta horren arabera joan eragiten”.

“Mobilizazio herritar hau oraingo egoerara kanalizatu beharra”

“Puigdemonten astearteko adierazpenari egiten diogun kritika nagusia da, herritarren mobilizazioa maila oso altuan zegoela momentu horretan eta oso zaila dela berriz hori lortzea. Ezin da pentsatu maila hori mantendu ahal dugunik. Horregatik dagokigu orain aztertzea nola kanalizatu dugun mobilizazio herritar hau oraingo egoerara, bistatik galdu gabe borroka kalean dagoela, eta ea nola joaten garen indarrak batzen, zein momentutan... hori da dugun erronkarik zailena orain”.

Eta logikoa den gisan, beldur handia zaio errepresioari, Espainiaren historiari ematen duelako horretarako betarik. Orain arte indarrean inoiz jarri ez den 155. artikulua oso zehazkabea da, nahi denerako aukera ematen dio indarrean jarri nahi duen gobernuari, baina inon ez da azaltzen zein errepresio maila erabili behar den milioi bat edo bi milioi pertsona kaletik ateratzeko. Edo zer egiten den Mossoen zati batek bakarrik Generalitatea obedituko duela esaten badu, edo nola desegiten den gobernu bat eta beste bat jarri herritarrek lehenaren aginduak betetzen badituzte eta bigarrenarena ez.

Errepublikaren defentsa

Espainiak "legearen inperioa" deitzen duen bere indarraren mehatxuan du konfiantza; Kataluniak independentismoaren batasunean eta herritarren indarrean. Zein gailenduko da? Espainiaren indarra edo Kataluniaren legitimitatea?

Inork ez daki, baina batek pentsa dezake independentismoak lehenbailehen itxi behar dituela urriaren 10ean bere

baitan irekitako arrakalak. Erreferendumen iraultzaren espiritutik gertuago egonda samurrago defendatuko dutela independentzia; urrunduta, egoera korapilatu egingo zaiola Puigdemonti. Kapeluan untxiak izatea bikaina dela, baina errepresioa areagotzen denean, untxiez gain, bestelako tresnak ere beharko dituela lehenakariak. Batzuek Europan jartzen dute esperantza une honetan, besteek independentzia aldarrikapenean, besteak beste, honek defentsa tresnak ematen dizkielako.

Bi hilabete gehiago eskatu dizkio Puigdemontek Rajoyri, elkarrizketa edozeren gainetik lehenetsiz. Erantzun horrekin Espainiako Gobernuak erabakita bide du: 155. artikulua. Eta hala bada, bertan behera utzi ei zen independentzia aktiba dezake Puigdemontek. Eta katalanek berriz erabaki beharko dute nola segi Kataluniako Errepublika defendatzen. Batera zein bestera, oso kontuan izateko modukoak dira Nelson Mandelak esan eta hain ezagun bihurtu diren berba haiek: "Zure erabakiak izan daitezela zure esperantzen isla, eta ez zure beldurrena". ■

Guikuri
01138 Murua (Araba)
info@guikuri.com
www.guikuri.com

Telefonoak:
945 464 084
615 782 323 / 685 737 210

Adi barduliarrak,
karistiarrak eta
autrigoiak: baskoien
hilabetekari berria
kalean da!

Info gehiago:
ELSALTODIARIO.COM